

Gaske Dajven Båatsoe Tjieltie
Åarrjel - dajven Båatsoesaemieh
Fæmund sijte
Gåebrien sijte
Saanti sijte
Trollheimen sijte
Gasken Laante sijte
Skæhkere sijte
Låarten sijte
Tjåehkere sijte
Åarjel - Njaarke sijte
Fovsen Njaarke sijte

Trøndelag Fylkeskommune ^v/Fylkesrådmannen
Fylkets hus
Postboks 2560
7735 Steinkjer
postmottak@trondelagfylke.no

Vår dato: 04.09.2018

Deres referanse 201803415-9

Innspill høring - Trøndelagsplanen

Trøndelag fylkeskommunen inviterer til bred høring om Trøndelagsplanen, der næringsliv, kommuner og frivillige er invitert til å uttale seg om planutkastet. Det er derfor viktig at reindriftsnæringen avgir en felles høringsuttalelse som bidrar til bedre grunnlag for å fatte endelig beslutning for fylkeskommunen. Høringsfristen er 31. august.

Trøndelagsplanen er en overordnet plan som skal angi strategisk retning for samfunnsutviklingen fram mot 2030 i det nye Trøndelag. Planen er totalt på 14 sider, noe som betyr at planen er kortfattet og lettlest. Den trekker frem mange og svært viktige utviklingsområder i det nye fylket. De ulike innsatsområder og mål gir ikke noe godt grunnlag å vite om planen treffer alle de utfordringer Trøndelag står ovenfor, særlig for sørsamisk språk, kultur og reindriftsnæringen. Trøndelagsplanens innsatsområder mangler en overbyggende og helhetlig tenkning omkring satsning på samisk språk, kultur og samiske næringer. Også Trøndelag er tuftet på territoriet til to folk; det norske og det samiske. Det kan virke som fylkeskommunen trenger mer tid på «plassere» samiske politikkområder og dermed skape helhetlig politikk på feltet som jamstiller det norske og det samiske.

Utfordringen blir å lage planens handlingsprogram til målbare enheter som utvikler Trøndelag som en enhet med det mangfoldet som kjennetegner regionen, der det skal være plass til å drive samisk reindrift.

Planen har tre innsatsområder:

- A) Bolyst og livskvalitet
- B) Kompetanse, verdiskaping og naturressurser
- C) Regionale tyngdepunkt og kommunikasjoner.

For hver av innsatsområdene angis det prioriterte retningsmål, tre for hvert av innsatsområdene.

Planen lister mål for innsatsområdene med følgende underpunkter

- A₁) - livskvalitet og mangfold - kunst og kultur - regional samhandling
- B₂) - omstillingsdyktig og fremtidsrettet arbeids- og næringsliv - miljøvennlig næringsutvikling og teknologi - bærekraftig produksjon av mat og biologisk råstoff
- C₃) - bærekraftig areal og transportstruktur - balansert utbyggings- og bosettingsmønster og – samordnet transport og samferdselssystem

Noen sentrale gjennomgående tema er listet opp til slutt under det enkelte mål.

Det er 11 sentrale gjennomgående temaer i planen:

- Klima
- Det grønne skiftet
- Inkludering
- Balansert utvikling
- Samisk kultur og næringsutvikling
- Livskraftige distrikter
- Internasjonalisering/globalisering
- Digitalisering
- Universell utforming
- Folkehelse
- Samfunnsikkerhet

Det kan synes som en svakhet i Trøndelagsplanen at det ikke pekes på hvilken faktagrunnlag som ligger til grunn for planen, noe som særlig blir synlig i forhold til temaet samisk språk, kultur og næringer. Det er derfor krevende å ha noen oppfatning av om planen svarer opp framtidens utfordringer og muligheter for reindriftsnæringen spesielt, og samisk språk og kultur generelt. I planstrukturen i det nye Trøndelag er Trøndelagsplanen det overordna leddet i en sammenhengende planstruktur. Det vil antakeligvis komme egne handlingsprogram, temaplaner og strategier på flere områder. Det er forventninger at den nye fylkeskommunen lager egen temaplan for reindriftsnæringen, slik at næringen blir gjort kjent for det regionale leddets politikere og administrasjon.

I planen er samisk språk og kultur lagt under tema kultur, mens samisk kultur og næring også finnes under bærekraftig produksjon av mat og bioråstoff, bærekraftig areal- og transportstruktur samt balansert utbyggings- og bosetningsmønster. Det er åpenbart en del forskjeller mellom næringer som her settes under samme kategori, slik som reindrift, jord-, skog- og havbruk. På den ene siden har man reindrift; en næring basert på bruk av knappe og karrige naturressurser som utnyttes til matproduksjon basert på tradisjonell kunnskap og sedvanemessige bruk av områder, og som har store utfordringer med at andre interesser etablerer ny virksomhet som har negativ effekt for utøvelsen av reindrift. Det er viktig at Trøndelag ser og støtter opp om de muligheter som samiske næringer utgjør og oppfyller de forpliktelser som blant annet ligger i Grunnlovens §108: «*Det påligger statens myndigheter å legge forholdene til rette for at den samiske folkegruppe kan sikre og utvikle sitt språk, sin kultur og sitt samfunnsliv.*». De samme forpliktelsene ligger i internasjonale

konvensjoner og erklæringer. Trøndelag utgjør et fundamentalt område for det materielle og immaterielle grunnlaget for sørsamisk næring og kultur. Reindriften kan i tillegg trekkes frem som et kron eksempelpå en økologisk bærekraftig næring. På den andre siden har man jord- og skogbruk som ikke har hatt behov for samme type vern, da dette har vært en del av majoritetsbefolkningens livsgrunnlag. Men med nedgang i sysselsetting og produksjon etter år 2000, har behovet for øket jordvern satt høyt på den politiske dagsorden. Havbruket står i en særstilling med en eventyrlig vekst i samme periode. Kommende temaplaner, strategier og handlingsprogram bør synliggjøre disse forskjellene og ta høyde for at næringer ikke kan settes i samme bås.

MÅLOPPNÅELSE:

Måloppnåelse er avhengig av involvering og oppfølging fra en lang rekke organer utenom fylkeskommunen selv. Det er åpenbart at for å sette mål som svarer til det samiske samfunnets behov innen utvikling, vitalisering og bruk av samisk språk, bør det samiske samfunnet selv være med å definere disse. Det samme gjelder for samisk kultur og næringer. For reindrift er det spesielt viktig med god forankring, involvering, samhandling og at planene tar hensyn til reindriftns behov. Det er også ytterst viktig at også reindriftnæringen får kjennskap til fylkeskommunen som regional samfunnsutvikler og en viktig aktør for næringen i det nye Trøndelag.

Mvh for avsenderne

Inge E Danielsen

Leder i ÅaB